

بسمتعالی
مجلس شورای اسلامی
دوره سوم - سال دوم
۱۳۶۸ - ۱۳۶۹

شماره ترتیب چاپ ۵۷۱

شماره دفتر ثبت ۲۴۱

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

به موجب اصول ۵۵ و ۵۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، تشکیلات و وظایف دیوان محاسبات کشور دچار تحول اساسی گردید .
قانون دیوان محاسبات کشور در سال ۱۳۶۱ بتصویب مجلس شورای اسلامی رسید .
تغییرات ایجاد شده سبب می شد تا قوانین مدون و جامعی بتصویب برسد لکن اصلاحات قانون در سال های ۶۳ و ۶۲ بیانگر ضعف موجود در قانون اولیه بوده است .
وظایف دیوان محاسبات کشور به موجب قانون مشخص گردیده است لکن بدلیل ارتباط وظایف و اختیارات تعیین شده با سایر قوانین و مقررات از جمله قانون محاسبات عمومی کشور، قانون تفریح بودجه سال های پس از انقلاب، قانون مالیات های مستقیم و تصویب قوانین سبب می گردد تا وظایف این دیوان همواره دستخوش تغییر و تحول باشد .

بدیهی است تغییرات بوجود آمده در قوانین سبب دگرگونی در وظایف این دیوان گردیده بطوریکه اصلاح قانون دیوان محاسبات کشور لازم بنظر می رسد ، خصوصا آنکه با گذشت قریب به هفت سال از اجرای قانون اولیه و پس از تشکیل هیات های مستشاری و محکمه تجدید نظر و فعال شدن دادسرای دیوان محاسبات کشور و دگرگونی و تحرک در کار واحدهای حسابرسی در چهار سال گذشته ضعف ها ، خلاء ها و ابهامات قانون نیز مشخص شده است .
بنابراین طرح ذیل برای اصلاح قانون دیوان محاسبات کشور به مجلس شورای اسلامی تقدیم می گردد .

علی موحدی ساوجی، نبوی، رحمانی، سید محمد حسن علوی، مروت الله پرتو، دانش، داود حاجی ناصری، سید حسن شجاعی، عباس عباسی، محمد تقی رنجبر، عبداللہ تاتلی، صادق آزاد، امیر میر، محمد سعید انصاری، جعفری، علی محقر، شهیدی، مصطفی ظاهری زاده، سید خلیل موشح، شهریاری، میرزا پور، ظاهری، اربابی فرد، نادر ظاهری و یکمضاء ناخوانا.

توضیح اصلاح قانون دیوان محاسبات کشور

ماده ۱ - بند "ج" ماده ۱ قانون به صورت زیر اصلاح می گردد.
ج - تهیه و تدوین گزارش تفریح بودجه و ارائه آن به مجلس شورای اسلامی.

ماده ۲ - تبصره زیر به ماده ۹ قانون ملحق می شود.
تبصره - دیوان محاسبات کشور از لحاظ مقررات مالی تابع آیین نامه خاصی خواهد بود که ظرف مدت دو ماه از تاریخ تصویب این اصلاحیه تهیه و با رعایت اصل ۷۴ قانون اساسی جهت تصویب به مجلس شورای اسلامی تقدیم می شود.

ماده ۳ - ماده ۱۲ قانون بشرح ذیل اصلاح و تبصره آن حذف می گردد.
ماده ۱۲ - دیوان محاسبات کشور دارای یک دادسرا و حداقل سه هیات مستشاری می باشد. هر هیات مرکب از سه مستشار است که یکی از آنها رئیس هیات خواهد بود.

ماده ۴ - بندهای "الف" و "ج" ماده ۱۵ بشرح ذیل اصلاح می گردد.

الف - پنج معاون

ج - تعداد کافی حسابرس و کارشناس فنی

ماده ۵ - ماده ۱۶ قانون به صورت زیر اصلاح و دو تبصره بشرح ذیل به آن اضافه می شود.

ماده ۱۶ - انتخاب هیات های مستشاری از طریق زیر بعمل می آید.
رئیس دیوان محاسبات کشور پس از دریافت حکم حداقل اسامی پانزده نفر از افراد

امین و متدین و کاردان را به کمیسیون دیوان محاسبات ، بودجه و امور مالی مجلس پیشنهاد خواهند نمود . کمیسیون از بین افراد مذکور حداقل ۹ نفر را به عنوان اعضای اصلی هیات مستشاری و سه نفر را به عنوان اعضای جانبین انتخاب و به رئیس دیوان محاسبات کشور معرفی خواهد کرد .

تبصره ۱- افزایش تعداد هیات های مستشاری ، تعیین روسای هیات ها و صدور حکم مستشاران از وظایف رئیس دیوان محاسبات کشور می باشد .

تبصره ۲- در صورت نیاز به افزایش هیات های مستشاری رئیس دیوان محاسبات کشور به ازای هر هیات پنج نفر را که واجد شرایط مذکور در این ماده باشند ، به کمیسیون دیوان محاسبات ، بودجه و امور مالی مجلس معرفی خواهد نمود . کمیسیون از میان افراد پیشنهادی سه نفر را به عنوان اعضای اصلی هیات مستشاری و یک نفر را به عنوان عضو جانبین انتخاب و به رئیس دیوان محاسبات کشور معرفی خواهد کرد .

ماده ۶- ماده ۱۷ قانون حذف می شود .

ماده ۷- تبصره های ۱ و ۲ به ماده ۲۱ اضافه گردد .

تبصره ۱- هرگاه در موعد مقرر حساب ماهانه یا سالانه و صورت های مالی و هر نوع سند و یا مدارک مورد نیاز در اختیار دیوان محاسبات کشور قرار نگیرد ، دادستان دیوان محاسبات کشور موظف است به محض اعلام ، علیه مسئول یا مسوولین امر دادخواست تنظیم و جهت طرح در هیات های مستشاری به رئیس دیوان محاسبات کشور ارسال نماید .

تبصره ۲- دادستان دیوان محاسبات کشور موظف است به مورد کسری ابواب جمعی مسوولین و موارد مذکور در ماده ۲۳ این قانون و همچنین سایر مواردیکه رسیدگی به آنها در صلاحیت دیوان محاسبات کشور می باشد ، رسیدگی و پس از تکمیل پرونده با صدور دادخواست مراتب را جهت طرح در هیات های مستشاری به رئیس دیوان محاسبات کشور اعلام دارد .

ماده ۸- صدر ماده ۲۳ و بند "ه" آن به صورت زیر اصلاح و بند "ی" به صورت زیر به آن اضافه و تبصره آن بشرح ذیل به سه تبصره تغییر می یابد .

ماده ۲۳- هیات های مستشاری علاوه بر موارد مذکور این قانون به موارد زیر نیز

رسیدگی و انشاء رای می نمایند .
ه - سو استفاده ، غفلت و تسامح در حفظ اموال و اسناد و وجوه دولتی و یا هر
خرج یا تصمیم نادرست که باعث اتلاف یا تضییع بیت المال شود .
ی - رسیدگی و صدور رای نسبت به گزارش های حسابرسی و گواهی حساب های صادره
توسط دیوان محاسبات کشور .

تبصره ۱ - هیات ها در صورت احراز وقوع تخلف ضمن صدور رای نسبت به ضرر و
زیان وارده متخلفین را حسب مورد به مجازات های اداری ذیل محکوم می نمایند .

الف - توبیخ کتبی با درج در پرونده استخداسی .

ب - کسر حقوق و مزایا حداکثر یک سوم از یک ماه تا یک سال .

ج - انفصال موقت از یک ماه تا یک سال .

د - اخراج از محل خدمت .

ه - انفصال دائم از خدمات دولتی .

تبصره ۲ - هیات ها در صورت احراز وقوع جرم ضمن اعلام رای نسبت به ضرر و زیان
وارده ، پرونده را از طریق دادسرای دیوان محاسبات کشور برای تعقیب به مراجع قضائی
ارسال خواهد داشت .

تبصره ۳ - آرای هیات های مستشاری در موارد بندهای "الف" و "ب" و "ج"
تبصره ۱ این ماده قطعی و لازم الاجراست و در مورد بندهای "د" و "ه" در مدت
بسیست روز از تاریخ ابلاغ در هیاتی مرکب از سه نفر از مستشاران که در پرونده مطروحه
سابقه رای نداشته باشند با تعیین رئیس دیوان محاسبات کشور قابل تجدید نظر می باشد .

ماده ۹ - ماده ۳ به شکل زیر اصلاح و تبصره های ۲، ۱، ۳ و ۴ بدان اضافه می گردد .
ماده ۳ - رسیدگی به پرونده ها در هیات های مستشاری و محکمه تجدید نظر تابع
تشریفات آیین دادرسی نبوده و هیات های مستشاری و یا حاکم شرع از طریق دفتر دیوان
محاسبات کشور دستور تعیین وقت رسیدگی خواهند داد . دفتر بلافاصله بهر نحوی که
ابلاغ وقت ممکن باشد ، وقت رسیدگی را به اطلاع اشخاصی که حضور آنان در جلسه رسیدگی
لازم است ، می رساند . هیات و یا محکمه پس از استماع نظر دادستان و یا نماینده او
مبادرت به صدور رای و یا حکم می نماید . ابلاغ آرای هیات های مستشاری و محکمه تجدید
نظر نیز بلافاصله به ترتیب فوق انجام می گیرد . عدم حضور اشخاص ذیربط پس از ابلاغ
وقت مانع رسیدگی نخواهد بود .

تیمبره ۱ - در صورتیکه ابلاغ وقت بوسیله دفتر دیوان محاسبات کشور میسر نباشد ، ضابطین دادگستری سراسر کشور مکلف به ابلاغ اوراق دفتر مذکور می باشند .

تیمبره ۲ - ابلاغ وقت ممکن است بوسیله تلفن انجام شود .

تیمبره ۳ - در صورتیکه ابلاغ وقت مستقیماً بوسیله دفتر دیوان محاسبات کشور میسر نباشد / ضابطین دادگستری سراسر کشور مکلف به ابلاغ اوراق دفتر دیوان محاسبات کشور می باشند .

تیمبره ۴ - ابلاغ آرای هیات های مستشاری و محکمه تجدید نظر نیز بلافاصله - به ترتیب فوق انجام می گیرد .

ماده ۱ - ماده ۳۵ قانون بشرح زیر اصلاح می گردد .

ماده ۳۵ - دادسرای دیوان محاسبات کشور می تواند درخواست تأمین خواسته و یا محکوم به را از هیات های مستشاری بنماید . هیات مربوط در صورتیکه دلایل درخواست تأمین را کافی بداند ، قرار مقتضی صادر می نماید . قرار مذکور طبق مقررات اجرائی مربوط به احکام تأمین خواسته قابل اجرا می باشد .

ماده ۱۱ - ماده ۳۶ قانون و تبصره آن بشرح زیر اصلاح می شود .

ماده ۳۶ - هیات عمومی با حضور حداقل سه چهارم از مستشاران اصلی دیوان محاسبات کشور با دعوت و به ریاست رئیس دیوان محاسبات کشور برای رسیدگی به موارد زیر تشکیل می شود . تصمیمات هیات با رای اکثریت حاضر در جلسه معتبر است .

الف - ایجاد هماهنگی و وحدت رویه در انجام وظایف هیات های مستشاری .

ب - صدور رای در خصوص تفریح بودجه و گزارش نهائی آن .

ج - سایر موارد یکم رئیس دیوان محاسبات کشور تشکیل هیات عمومی را لازم بداند .
تبصره - تاریخ جلسات هیات عمومی و دستور جلسه به دادستان دیوان محاسبات کشور اعلام می شود که در صورت حضور حق رای خواهد داشت .

ماده ۱۲ - ماده ۳۷ قانون بصورت زیر اصلاح می شود .

ماده ۳۷ - تخلفات اعضای هیات های مستشاری با اعلام رئیس دیوان محاسبات کشور در کمیسیون دیوان محاسبات ، بودجه و امور مالی مجلس شورای اسلامی مورد رسیدگی

قراری می‌گیرد. دستورالعمل اجرایی این ماده توسط کمیسیون‌های مشترک دیوان محاسبات و آیین نامه داخلی مجلس تهیه و تصویب می‌گردد.

ماده ۱۳ - تبصره زیر به ماده ۳۹ اضافه شود.

تبصره - مدت و نحوه نگهداری، حفظ اسناد، دفاتر صورت حساب‌های مالی و مدارک مزبور که توسط دستگاهها به دیوان محاسبات کشور ارسال می‌شود و یا مدارکی که توسط دیوان محاسبات کشور تهیه می‌گردد، به صورت عین و همچنین طرز تبدیل آنها به عکس یا فیلم یا میکروفیلم و یا میکروفیش یا نظایر آن و همچنین طریقه محو اسناد و مدارک مزبور به موجب آیین نامه‌ای خواهد بود که با پیشنهاد رئیس دیوان محاسبات کشور بتصویب کمیسیون دیوان محاسبات، بودجه و امور مالی مجلس شورای اسلامی خواهد رسید. اسناد تبدیلی به نحو فوق در حکم اسناد اصلی است.

ماده ۱۴ - مواد ۳۸ و ۴۳ قانون مزبور و ماده واحده اصلاحیه قانون دیوان محاسبات کشور و تبصره‌ها و بندهای آن مصوب سوم خرداد ۱۳۶۳ مجلس شورای اسلامی لغو می‌گردد.

تاریخ چاپ ۱۳۶۸/۶/۶

قانون دیوان محاسبات کشور مصوب سال ۱۳۶۱

ماده ۱ -

.....

ج - تهیه و تدوین گزارش حاوی نظرات در مورد لایحه تفریح بودجه و ارائه آن به مجلس شورای اسلامی.

.....

ماده ۹ - دیوان محاسبات کشور مستقیماً زیر نظر مجلس شورای اسلامی می‌باشد و در امور مالی و اداری استقلال داشته و اعتبار مورد نیاز آن با پیشنهاد دیوان مذکور پس از تایید کمیسیون دیوان محاسبات و بودجه مجلس شورای اسلامی جداگانه در لایحه بودجه کل کشور منظور می‌شود. تشخیص انجام تعهد و تسجیل هزینه‌های آن با رعایت قوانین

و مقررات از وظایف رئیس دیوان محاسبات و یا کسانی است که از طرف وی مجاز به این امور بشوند .

.....

ماده ۱۲ - دیوان محاسبات کشور دارای چهار هیات مستشاری و یک دادسرا در تهران و چهار هیات مستشاری و دادپارمقیم در چهار منطقه کشور می باشد . هر هیات مرکب از سمیستار است که یکی از آنها رئیس هیات خواهد بود .
تیمبره - هر منطقه شامل چند استان و مقر هر هیات مستشاری در مرکز یکی از استان های مربوط خواهد بود .

.....

ماده ۱۵ - سایر اعضای تشکیلات دیوان محاسبات کشور عبارتند از :

الف - دو معاون

.....

ج - تعداد کافی حسابرس و ممیز حساب و کارشناس فنی

.....

ماده ۱۶ - انتخاب هیات های مستشاری از طریق زیر بعمل می آید .
رئیس دیوان محاسبات کشور ظرف دو ماه پس از دریافت حکم ، اسامی چهل نفر از میان افراد واجد شرایط در ماده ۱۷ را به کمیسیون دیوان محاسبات و بودجه مجلس شورای اسلامی پیشنهاد خواهد نمود . کمیسیون از بین افراد مذکور بیست و چهار نفر را به عنوان اعضای اصلی هیات های مستشاری و هشت نفر را به عنوان عضوجانشین انتخاب و به رئیس دیوان محاسبات کشور معرفی خواهد کرد .

ماده ۱۷ - مستشاران دیوان محاسبات کشور پس از افتتاح هر دوره قانونگذاری از بین کارکنان امین و متدین و متخصص در امور دیوان محاسبات و یا افراد دیگر واجد شرایط مذکور در این ماده انتخاب می شوند .

.....

ماده ۲۱ - دادستان دیوان محاسبات کشور در حدود قوانین و مقررات مالی در حفظ حقوق بیت المال اقدام می نماید و در انجام وظایف خود می تواند بهر یک از دستگاهها شخصا مراجعه و یا این مأموریت را به یکی از دادپاران محول نماید .

.....

تاریخ جلسات هیات عمومی و دستور جلسه به دادستان دیوان محاسبات کشور اعلام می شود . دادستان دیوان محاسبات کشوری توانند در مذاکرات هیات عمومی بدون داشتن حق رای شرکت نماید .

ماده ۳۷ - تخلفات اداری اعضای هیات های مستشاری طبق دستور رئیس وسیله دادستان دیوان محاسبات در هیاتی مرکب از سه نفر از روسای هیات های مستشاری مورد رسیدگی قرار می گیرد . مرجع تجدید نظر در این مورد هیات عمومی دیوان محاسبات کشور است .

ماده ۳۸ - تخلفات اداری رئیس یا دادستان دیوان محاسبات کشور بنا به دستور رئیس مجلس و نظارت کمیسیون دیوان محاسبات و بودجه مجلس شورای اسلامی در هیات عمومی که بدون حضور رئیس یا دادستان تشکیل می گردد ، براساس قوانین مربوط مورد رسیدگی و صدور رای قرار می گیرد . مرجع تجدید نظر در این مورد دیوان عالی کشور خواهد بود .

ماده ۳۹ - دستگاهها مکلفند حساب های درآمد و هزینه ، صورت های مالی ، اسناد و مدارک مربوط را به نحوی که دیوان محاسبات کشور تعیین می نماید ، به دیوان مزبور تحویل نمایند . حسابرسی و رسیدگی آنها به تشخیص دیوان محاسبات کشور در ادارات دیوان یا محل خود آن دستگاهها انجام می گیرد .

.....

ماده ۴۳ - دیوان محاسبات به حساب های تا آخر سال ۱۳۵۹ به تفکیک قبل و بعد از انقلاب رسیدگی می نماید . نحوه رسیدگی بوسیله کمیسیونی مرکب از نمایندگان دیوان محاسبات کشور و وزارت امور اقتصادی و دارائی و با تصویب مجلس تعیین می گردد و متعاقبا لایحه تفریح بودجه این حساب ها از سوی وزارت امور اقتصادی و دارائی تهیه و به مجلس شورای اسلامی ارائه خواهد شد .

.....

قانون اصلاحیه قانون دیوان محاسبات مصوب سوم خرداد ۱۳۶۳

ماده واحده - قانون دیوان محاسبات بشرح زیر اصلاح می شود .

۱- در بند "الف" ماده ۱۵ به جای دو معاون ، سمعاعون گذاشته شود .

۲- تبصره زیر به ماده ۱۶ اضافه شود .

تبصره - چنانچه معرفی چهل نفر جهت انتخاب اعضای هیات های مستشاری برای رئیس دیوان محاسبات بدلیل موجه در یک نوبت ممکن نباشد ، رئیس دیوان مزبور موظف است ظرف دو ماه پس از دریافت حکم در نوبت اول اسامی حداقل بیست نفر را به کمیسیون دیوان محاسبات معرفی و در صورتیکه در مدت مذکور معرفی نکرد ، مستعفی شناخته میشود و پس از چهار ماه از معرفی بیست نفر اول باید بیست نفر دوم را معرفی نماید .

۳- تبصره ماده ۲۳ به صورت زیر اصلاح می شود .

تبصره - این هیات ها در صورت احراز وقوع جرم و یا تخلف از ناحیه مسوول یا مسوولین ضمن اعلام رای پرونده را جهت صدور حکم مقتضی به مراجع صالحه ارسال خواهند داشت و در زمانیکه هیات های مزبور وجود نداشته باشد ، دادستان دیوان محاسبات باید آنها را پس از رسیدگی به مراجع و محاکم ذیصلاح اعلام نماید .

۴- این تبصره به عنوان تبصره ۲ به ماده ۳۶ اضافه می شود .

تبصره ۲ - در مواردی که هیات های مستشاری کامل نشده ، عده موجود هیات های مستشاری هیات عمومی را تشکیل می دهد و رسمیت جلسان با حضور دوسوم هیات عمومی و تصمیمات هیات با رای حداقل سه چهارم اعضای حاضر در جلسه معتبر خواهد بود .

۵- این تبصره به ماده ۴۲ اضافه می شود .

تبصره - خلاصه گزارشات رسیدگی یا حسابرسی کلیه دستگاههای اجرائی پس از رسیدگی دادستان دیوان محاسبات و هیات های مستشاری ظرف مدت یک ماه از تاریخ تنظیم هر گزارش باید جهت اطلاع به کمیسیون دیوان محاسبات و بودجه و امور مالی مجلس شورای اسلامی ارسال گردد .